

DOSIS

Farmaseuttinen aikakauskirja

Vol. 35 | 1/2019

PÄÄKIRJOITUS

Katse Dosis-vuoteen 2019

Anneli Ritala-Nurmi 3

ALKUPERÄISTUTKIMUKSET

Yliopistosairaalan vuodeosastojen lääkejakoprosessin automatisaation budjettivaikutusanalyysi

Kaisu Lappalainen, Katja Knuuti, Miia Turpeinen, Sirpa Ämmälä, Janne Martikainen..... 6

Developing a procedure for medication reconciliation and review on admission to geriatric wards

Leena H. Riukka, Anna E. Niskanen, Anna-Riia Holmström, Suvi Hakoinen, Sirkku Lavonius, Marja Airaksinen, Raisa Laaksonen..... 20

Diabeetikoiden näkemyksiä ja tiedontarpeita biosimilaari-insuliineista

Ville Sirola, Merja Merikoski, Kirsti Vainio, Kati Sarnola, Katri Hämeen-Anttila42

Kelan korjausesitykset ja huomautukset -kyselytutkimus apteekeille

Jani Rönkkö, Leena Karikoski, Kirsti Vainio58

KATSAUKSET

Lääkeneuvonnan ja potilaille suunnatun kirjallisen lääkeinformaation vaikuttavuus: Katsaus

Katri Hämeen-Anttila, Harri Aarnio, Raimo Ojala, Marika Pohjanoksa-Mäntylä70

Research in Specialization Studies in Industrial Pharmacy benefits pharmaceutical industry

Anne Juppö, Mia Sivén..... 90

DOSIS

Farmaseuttinen aikakauskirja
Vol. 35 | 1/2019

Julkaisija

Suomen Farmasialiitto ry /
viestintä
Asemamiehenkatu 2
00520 Helsinki

Päätoimittaja

Dosentti Anneli Ritala-Nurmi
VTT
Tietotie 2
Espoo
dosis@farmasialiitto.fi

Toimituskunta

Dosentti Katri Hämeen-Anttila
Proviisori, toksikologi Antti Kataja
Farmasian tohtori Anne Lecklin
Farmasian tohtori Minna Matikainen
Farmasian tohtori Joni Palmgrén
Farmasian tohtori Marika Pohjanoksa-Mäntylä

Ulkoasu

Omnipress Oy
Oona Kavasto/Hank,
www.omnipress.fi

ISSN 0783-4233

PÄÄKIRJOITUS

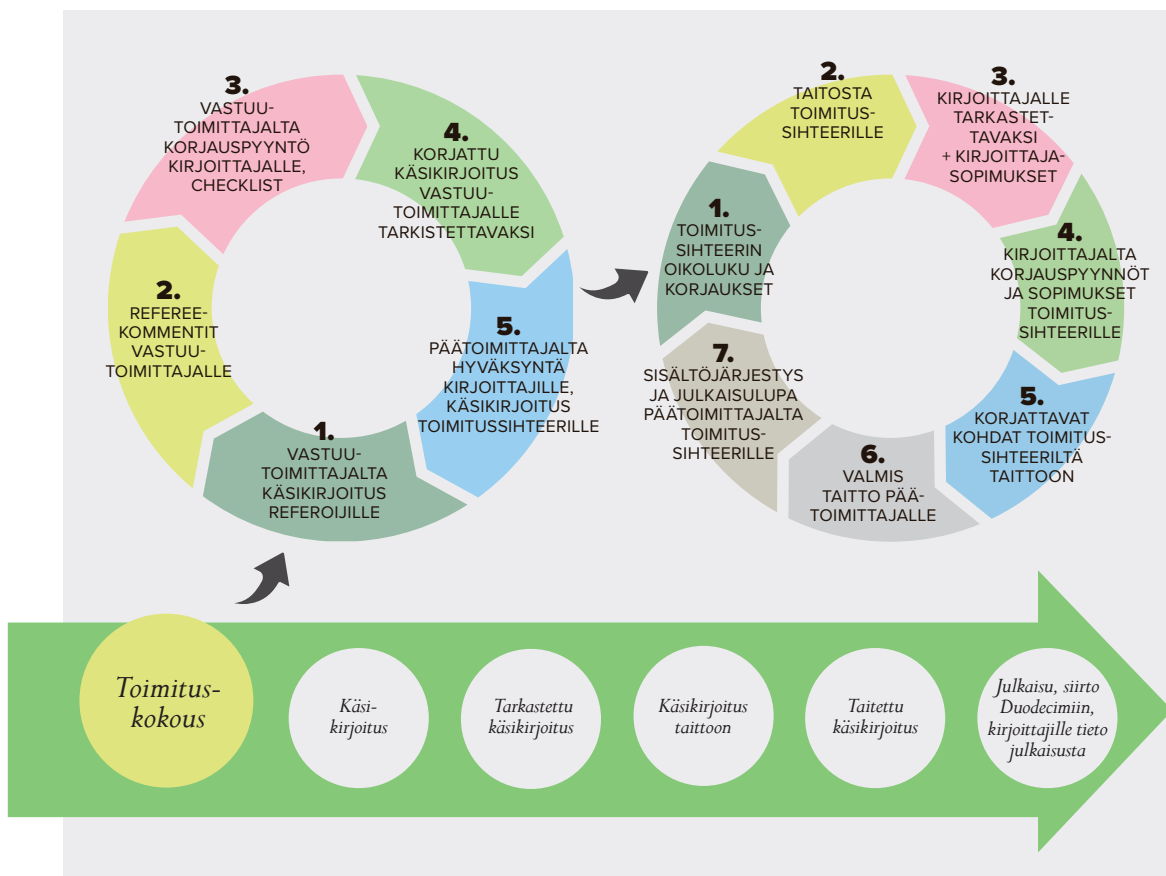
Katse Dosis-vuoteen 2019

Dosis-toimitusprosessi, #dosisfarma ja Dosis-vertaisarvioijarekisteri

Nykyyisen toimituskunnan ensimmäinen vuosi on takana. Olemme hieman uudistaneet toimitusprosessia ja saaneet sen hyvin rullaamaan (Kuva 1.). Olemme myös pyrkineet hyödyntämään Dosiksen Open access -statusta mahdollisimman hyvin ja levittäneet sekä toimituskunnan voimin että lukijoidemme avulla Dosis-artikkeleita sosiaalisessa mediassa. Sinunkin on helppo seurata #dosisfarma-merkattuja postituk- sia muun muassa Twitterissä ja LinkedInissä. Toivoi- simme, että jos jaat Dosis-julkaisuja sosiaalisessa me- diassa, niin käyttäisit aihetunnistetta #dosisfarma. Näin saamme vähitellen parannettua näkyvyyttä ja yhä useampi löytää julkaisumme ja voi hyödyntää far- masian ja lähitieteiden tutkimustuloksia sekä tie- teellisiä katsauksia.

Toimituskunnan seuraavana tavoitteena on päi- vittää Dosiksen kirjoitusohjeet sekä suomeksi että englanniksi. Pidämme kiinni suomenkielisyydestä, mutta tänä päivänä tutkimusryhmien kokoonpanot ovat hyvinkin kansainvälisiä, ja haluamme varmistaa, että myös ei-suomenkieliset pääsevät julkaisemaan tieteellisiä tuloksiaan aikakauskirjassamme. Englan- ninkielisiin julkaisuihin sisällytetään aina suomen- kielinen tiivistelmä, jonka laatimisessa toimituskunta voi tarvittaessa auttaa.

Samalla kun päivitämme kirjoitusohjeita, uudis- tamme myös hieman kirjoituskategorioita. Alkuperäistutkimusten, katsausten sekä väitöskirja- tai opin- näytetöiden tiivistelmien lisäksi ryhdymme julkaise- maan tieteellisiä kommentteja. Niiden tarkoituksena

Kuva 1. Dosis-toimitusprosessi on jaettu kahteen sykliin, joista toinen keskittyy käsikirjoitusten vertaisarvointiin ja toinen taittoon sekä itse julkaisuprosessiin.

on antaa mahdollisuus tieteeseen ja tutkimustuloksiin pohjautuvien näkökulmien julkaisemisen. Tieteellisissä kommentteissa voi siis hieman enemmän ottaa kantaa kuin mitä tieteellisessä artikkelissa on perinteisesti mahdollista. Lisäksi toivoisimme hieman interaktiivisempaa lukijoiden ja kirjoittajien välistä kommunikointia, ja siksi olemme aloittamassa nimellä "Kirjeitä ja vastauksia" olevan artikkelityypin. Siihen odotamme kommenttia jo julkaistuun artikkeliin – tämäkin kuitenkin tieteellisten faktojen pohjalta. Näihin "kirjeisiin" annamme sitten alkuperäisen artikkelin kirjoittajille mahdollisuuden vastata. Tarkoituksena on siis julkaista tämä "Kirje ja vastaus" -pari aina samassa aikakauskirjan numerossa.

Lisäksi olemme aloittaneet vertaisarvioijarekisterin kokoamisen. Noudatamme tietosuojalakeja ja pyydämme luvan tallentaa vertaisarvioijan nimen,

sähköpostiosoitteen, toimipaikan sekä osaamiskuvauksen Dosiksen toimitustiedostoon. Voit halutessasi ilmoittautua vertaisarvioijaksi lähettämällä edellä mainitut tiedot toimitussihiteerillemme (tuija.metsaaho@farmasialiitto.fi). Kunnollinen vertaisarviointi on tieteellisen julkaisemisen peruskivi, ja haluamme sen olevan sataprosenttisesti kunnossa. Siihen tarvitsemme sekä farmasian että lähitieteenalojen ammattilaisten apua. Ilmoittaudu siis mukaan!

35. vuosikerta

Vuodesta 2019 on tulossa Suomessa hyvin vilkas: Eduskuntavaalit ja EU-puheenjohtajuuskausi osuvat samalle vuodelle. Tämä on näkynyt jo jonkin aikaa varsinkin mediassa. Lähes perinteisesti näin vaalien alla on esiin nostettu itsehoitolääkkeiden myyminen vähittäistavarakaupoissa sekä apteekkien omistus.

Suomalainen apteekkijärjestelmä on taannut lääkkeiden saatavuuden koko maassa, ja sitä voidaan pitää hyvin toimivana. Apteekkijärjestelmää uudistettaessa onkin hyödynnettävä tutkimustietoa ja varmistettava lääkkeiden saatavuus myös jatkossa. Mahdollisten järjestelmään tehtävien muutosten vaikutuksia on myös seurattava ja tähän tutkimustyöhön on allokoitava resursseja. Lääkkeiden turvallisen ja rationaalisen käytön opastuksen on toteuduttava myös tulevaisuudessa järjestelmästä riippumatta. Farmasian ammattilaisten osaamista on ilahduttavasti alettu hyödyntää yhä laajemmin myös sairaala- ja vanhus-tenhoitosektoreilla. Tässä yhteydessä ottaisiin nostoina esiin nyt käsillä olevan volyymin ensimmäisen numeron artikkelit:

Lappalainen K, Knuuti K, Turpeinen M, Ämmälä S, Martikainen J:

"Yliopistosairaalan vuodeosastojen lääkejakoprosessin automatisaation budjettivaikutusanalyysi."

Tässä artikkelissa arvioidaan lääkeautomaatiojärjestelmän käyttöönoton kustannusvaikutuksia yliopistosairaalaympäristössä. Suomen mittakaavassa päästään kustannusneutraaliin ja jopa säästöihin noin 10 vuoden aikajännteellä. Oleellista automaation käyttöönotossa on myös lääkitysturvallisuuden parantuminen ja kirjoittajat toteavatkin näin: "Tulevaisuudessa, lääkitykseen liittyvän tietojen jäljitettävyyden parantuu olisi tärkeää tutkia potilaiden lääkitysturvallisuuden parantumista ja kustannussäästöjä lääkityshaittatapahtumiin nähden."

Riukka LH, Niskanen AE, Holmström A-R, Hakoinen S, Lavenius S, Airaksinen M, Laaksonen R:

"Lääkityksen arviointiin tarvittavan työkalun ja toimintamallin kehittäminen käytettäväksi iäkkään potilaan tullessa perusterveydenhuollon osastolle."

Tutkimusryhmä on kehittänyt ja koekäyttänyt työkalun ja toimintamallin, jonka avulla lääkitys voidaan luotettavasti arvioida ikääntyneen potilaan tullessa sairaalaan. Kirjoittajat toteavat: "Osastofarmaseutin roolia pitäisi lisätä iäkkäiden potilaiden sairaalaan tulovaiheessa lääkitysturvallisuuden lisäämiseksi. Lisäkehittämistä tarvitaan, jotta kaikki farmaseuttisen henkilökunnan tekemät havainnot saadaan sähköisinä ja helposti kaikkien potilasta hoitavien henkilöiden saataville."

Molempien tutkimusryhmien teksteistä käy selkeästi ilmi, että tutkimuksen on jatkuttava ja lisäkehitystyötä tarvitaan. Jäämme siis odottamaan jatkotutkimustuloksia ja uusia käsikirjoituksia vertaisarvioitaviksi.

Vuoden toisesta numerosta olemme tekemässä "Astma, allergiat ja keuhkosairaudet" -teemaa. Meillä on jo vertaisarvioinnissa useita käsikirjoituksia. Mikäli teemailmoitus on mennyt kohdaltasi aiemmin ohi, pystymme vielä reagoimaan, jos vaan saamme käsikirjoituksen ennen maaliskuun 2019 loppua toimituksen osoitteeseen: dosis@farmasialiitto.fi. Puheenjohtajuuskauden avauksen yhteyteen emme ole vielä lyöneet lukkoon lehden teemaa, joten otamme mielellämme vastaan ehdotuksia sopivista aiheista samaan sähköpostiosoitteeseen tai suoraan allekirjoittaneelle.

→ Anneli Ritala-Nurmi

Dosis päätoimittaja
anneli.ritala@vtt.fi